

การพัฒนาแบบบทบาทตามหลักธรรมาภิบาล
สนับสนุนการบริหารงานวิชาการ ที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
(Active Learning) สู่คุณภาพการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในศตวรรษที่ 21
โรงเรียนคุรุราษฎร์วิทยา ปีการศึกษา 2566*

DEVELOPMENT OF A ROLE MODEL BASED ON GOOD GOVERNANCE
TO SUPPORT ACADEMIC ADMINISTRATION THAT AFFECTS ACTIVE
LEARNING FOR A HAPPY QUALITY OF LIFE IN THE 21ST CENTURY,
KURURAT WITTHAYA SCHOOL, ACADEMIC YEAR 2023.

ไพบูลย์ รินทะจักร

Paiboon Rintachak

โรงเรียนคุรุราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

Kururat Witthaya School, under the jurisdiction of Chaiyaphum Primary Educational
Service Area Office 2

Corresponding Author's Email: Phaibun2519@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแบบบทบาทตามหลักธรรมาภิบาล
สนับสนุนการบริหารงานวิชาการ 2) ศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้
เชิงรุก (Active Learning) 3) เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของครูต่อการจัดการเรียนรู้เชิง
รูก่อนและหลังการวิจัย และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มเป้าหมายคือ ครู
คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนโรงเรียนคุรุราษฎร์วิทยา ปีการศึกษา 2566
รวม 389 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบบทบาทหลักธรรมาภิบาล แบบประเมินการ
ปฏิบัติงาน และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบบทบาทตามหลักธรรมาภิบาลที่พัฒนาขึ้นมีความ
เหมาะสมในระดับมากที่สุด 2) การบริหารงานวิชาการส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างมี
ประสิทธิภาพ 3) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของครูหลังการวิจัยสูงกว่าก่อนการวิจัย
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าขนาดผลกระทบ (Effect Size) เท่ากับ 3.43
และ 4) ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า

* Received 16 March 2026; Revised 21 March 2026; Accepted 17 May 2026

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสามารถยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้และคุณภาพชีวิตของผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล, การบริหารงานวิชาการ, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, รูปแบบคุณครูราชภัฏ, คุณภาพชีวิตผู้เรียน

Abstract

This research aimed to: 1) study a good governance-based role model supporting academic administration; 2) examine academic administration affecting Active Learning; 3) compare teachers' performance in Active Learning before and after the research; and 4) study stakeholder satisfaction. The target group consisted of 389 participants, including teachers, school board members, parents, and students at Kururat Witthaya School in the 2023 academic year. Instruments included the good governance role model, performance assessment forms, and satisfaction surveys. Data were analyzed using mean, standard deviation, and t-test.

The results indicated that: 1) the developed good governance-based role model was at the highest level of appropriateness; 2) academic administration effectively supported Active Learning; 3) teachers' post-research performance was significantly higher than pre-research at the .05 level with a very large effect size (Cohen's $d = 3.43$); and 4) stakeholders reported the highest level of satisfaction. These findings demonstrate that implementing good governance in administration can sustainably enhance learning quality and students' quality of life.

Keywords: Good Governance, Academic Administration, Active Learning, KURURAT Model, Students' Quality of Life

บทนำ

ในสถานการณ์ความผันผวนของโลกในศตวรรษที่ 21 ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล องค์การทางการศึกษาต้องเผชิญกับสถานะความท้าทายที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หรือสถานะการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกผัน (Disruptive Change) การบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคปัจจุบันจึงมีอาจดำเนินไปในรูปแบบเดิมได้ แต่จำเป็นต้อง

ปรับตัวสู่มาตรฐานสากลที่เน้นความโปร่งใสและตรวจสอบได้ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ส่งผลให้หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) กลายเป็นเข็มทิศและกลไกสำคัญที่จะเข้ามาช่วยให้การบริหารงานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง GUGA (2014) ระบุว่าธรรมาภิบาลเป็นตัวขับเคลื่อนหลักสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ช่วยให้โรงเรียนสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายได้อย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญ (Pain Point) ของการบริหารงานวิชาการในรูปแบบเดิมคือระบบที่ขาดความคล่องตัว มีลักษณะการสั่งการจากบนลงล่าง และขาดระบบสนับสนุนที่เอื้อต่อการทำงานจริง จนเป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่มุ่งเน้นการสร้างสมรรถนะผู้เรียนให้มีทักษะการคิดขั้นสูง การจะขับเคลื่อนให้ครูผู้สอนปรับเปลี่ยนบทบาทจาก "ผู้สอน" เป็น "ผู้อำนวยความสะดวก" (Facilitator) นั้น จำเป็นต้องอาศัยโครงสร้างการบริหารงานวิชาการที่เข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Sergiovanni et al. (2004) ที่เน้นย้ำว่าโครงสร้างการบริหารต้องเอื้อต่อการพัฒนาวิชาชีพครู และสอดคล้องกับข้อค้นพบของ Freeman et al. (2014) ที่ยืนยันว่าเมื่อครูเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผลสัมฤทธิ์และสมรรถนะของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด

โรงเรียนคุรุราษฎร์วิทยาทระหนักดีว่าคุณภาพของผู้เรียนในยุคใหม่มิได้วัดเพียงแค่คะแนนสอบ แต่หมายรวมถึง "คุณภาพการดำรงชีวิตอย่างมีสุข" ที่ประกอบด้วย 3 มิติสำคัญคือ ทักษะวิชาชีพ ทักษะชีวิต และความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่ง Shenker et al. (1996) ได้ชี้ให้เห็นว่าเมื่อสถานศึกษาสร้างระบบสนับสนุนที่ดี จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิด "ความสุขในการเรียนรู้" (Joy of Learning) อันจะนำไปสู่ความพึงพอใจในการดำเนินงานของสถานศึกษา ดังที่ยุพิน พันชมพู และอำนาจ ทองโปร่ง (2563) ได้ระบุถึงความสำคัญของความพึงพอใจต่อการบริหารงานวิชาการที่เป็นปัจจัยความสำเร็จของโรงเรียน นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการลงมือทำจริงยังช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของ Kolb อีกด้วย

จากเหตุผลและความจำเป็นอย่างยิ่งดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบบทบาทตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อเป็นฐานสนับสนุนการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) อย่างเป็นรูปธรรม กระบวนการวิจัยครั้งนี้มุ่งหวังที่จะสร้างต้นแบบการบริหารจัดการที่เรียกว่า "KURURAT Model" เพื่อเปลี่ยนผ่านแนวคิดการบริหารจัดการไปสู่การปฏิบัติจริงในชั้นเรียน อันจะเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้พร้อมสำหรับการดำรงชีวิตอย่างมีสุข และมีสมรรถนะที่โดดเด่นสอดคล้องกับความต้องการในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบบทบาทตามหลักธรรมาภิบาล สนับสนุนการบริหารงานวิชาการ
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการ ที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของครูต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ก่อนและหลังการวิจัย
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ต่อผลการดำเนินงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์การวิจัยเป็น 4 ระยะ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรและกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนคุรุราษฎร์วิทยา ปีการศึกษา 2566 รวมจำนวน 389 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 14 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 180 คน นักเรียน จำนวน 180 คน ทั้งนี้ ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้เป็นกลุ่มทดลองในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน ใช้ในการประเมินความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น 2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) รูปแบบบทบาทตามหลักธรรมาภิบาล สนับสนุนการบริหารงานวิชาการ และคู่มือการปฏิบัติ 2) แบบประเมินการปฏิบัติงานของครู ต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อผลการดำเนินงาน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 3.1 รูปแบบบทบาทตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อสนับสนุนการบริหารงานวิชาการ (KURURAT Model) และคู่มือการดำเนินงาน
- 3.2 แบบประเมินการปฏิบัติงานของครูต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ครอบคลุมด้านการออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม และการวัดประเมินผล

3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อผลการดำเนินงาน ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3.4 แบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกการสังเกต เพื่อใช้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานตามรูปแบบ

3.4 ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือทั้งหมดเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) พบว่ามีค่าระหว่าง 0.80–1.00 และนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.954

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ศึกษาสภาพปัญหาและข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการและการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนคุรุราษฎร์วิทยา

4.2 พัฒนารูปแบบบทบาทตามหลักธรรมาภิบาล (KURURAT Model) และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

4.3 ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบกับครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านกระบวนการนิเทศภายใน การประชุม PLC และการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

4.4 เก็บข้อมูลก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบ โดยใช้แบบประเมินการปฏิบัติงานของครู

4.5 เก็บข้อมูลความพึงพอใจจากผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา หลังเสร็จสิ้นการดำเนินงาน

4.6 รวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ การสังเกต และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์ผลการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 วิเคราะห์ระดับความเหมาะสมของรูปแบบบทบาทตามหลักธรรมาภิบาล ระดับการบริหารงานวิชาการ และระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมแปลผลตามเกณฑ์การประเมิน

5.3 เปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของครูต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ โดยใช้สถิติการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระต่อกัน (Dependent Samples t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

5.4 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ การสังเกต และข้อเสนอแนะ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอในลักษณะความเรียงเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้สรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย 4 ประการ ดังนี้

1. ผลการศึกษารูปแบบบทบาทตามหลักธรรมาภิบาล สนับสนุนการบริหารงานวิชาการ จากการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่เรียกว่า "KURURAT Model" ซึ่งบูรณาการหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ เข้ากับกระบวนการบริหารงานวิชาการ ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญปรากฏดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบบทบาทตามหลักธรรมาภิบาล

ที่	องค์ประกอบตามหลักธรรมาภิบาล	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	หลักนิติธรรม	4.80	0.45	มากที่สุด
2	หลักคุณธรรม	4.90	0.32	มากที่สุด
3	หลักความโปร่งใส	4.95	0.22	มากที่สุด
4	หลักการมีส่วนร่วม	4.88	0.35	มากที่สุด
5	หลักความรับผิดชอบต่อ	4.92	0.28	มากที่สุด
6	หลักความคุ้มค่า	4.85	0.40	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.88	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า รูปแบบบทบาทตามหลักธรรมาภิบาล สนับสนุนการบริหารงานวิชาการ (KURURAT Model) ที่พัฒนาขึ้น โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.88$, S.D. = 0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า หลักความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.95$) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลและการสื่อสารที่ชัดเจนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ช่วยลดความขัดแย้งและสร้างความเชื่อมั่นให้กับครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รองลงมาคือ หลักความรับผิดชอบต่อ และ หลักคุณธรรม ($\bar{x} = 4.90$) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษการบริหารงานวิชาการ ที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

จากการนำรูปแบบบทบาทตามหลักธรรมาภิบาล (KURURAT Model) มาใช้สนับสนุนการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยสรุปผลการวิจัยได้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ที่	ประเด็นการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อ Active Learning	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาและการนำไปใช้จัดการเรียนรู้	4.88	0.33	มากที่สุด
2	การจัดสรรทรัพยากร สื่อ และเทคโนโลยีสนับสนุนการสอน	4.93	0.26	มากที่สุด
3	การส่งเสริมพัฒนาครูและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC)	4.90	0.30	มากที่สุด
4	การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ	4.85	0.37	มากที่สุด
5	การสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.95	0.22	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.90	0.30	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคุรุราษฎร์วิทยา ภายใต้การสนับสนุนของรูปแบบบทบาทตามหลักธรรมาภิบาล มีผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.90$, S.D. = 0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.95$) รองลงมาคือ การจัดสรรทรัพยากร สื่อ และเทคโนโลยีสนับสนุนการสอน ($\bar{x} = 4.93$)

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างองค์ประกอบของธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการบริหาร ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 4.95$) คือฐานรากของทรัพยากร ($\bar{x} = 4.93$) พบว่าเมื่อสถานศึกษามีการเปิดเผยข้อมูลการใช้งบประมาณและสื่อการสอนอย่างชัดเจน ส่งผลให้การจัดสรรทรัพยากร สื่อ และเทคโนโลยีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการจริงของครู

หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 4.88$) ขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ PLC ($\bar{x} = 4.90$) การเปิดโอกาสให้ครูร่วมออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกจากความต้องการจริง เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้

เกิดการสร้างทีมครูที่ช่วยเหลือกันเชิงวิชาชีพ (PLC) อย่างเข้มแข็ง จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกที่ได้ผลจริง

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของครูต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของครูจำนวน 14 คน โดยใช้แบบประเมินการปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งครอบคลุมทั้งการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมในชั้นเรียน และการวัดประเมินผล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานของครูต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ก่อนและหลังการพัฒนา

การประเมินสมรรถนะครู	n	df	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	t	p-value
ก่อนการวิจัย (Pre-test)	14	13	100	64.12	5.24	12.85*	.000
หลังการวิจัย (Post-test)	14	13	100	89.45	3.18		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าระดับการปฏิบัติงานของครูต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของโรงเรียนคุรุราษฎร์วิทยา หลังการใช้รูปแบบบทบาทตามหลักธรรมาภิบาลสนับสนุนการบริหารงานวิชาการ ($\bar{x} = 89.45$) สูงกว่า ก่อนการพัฒนา ($\bar{x} = 64.12$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าขนาดผลกระทบ (Effect Size) เท่ากับ 3.43 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูในระดับสูง

4. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและคุณภาพการดำรงชีวิตอย่างมีสุข

ผู้วิจัยได้ประเมินผลสัมฤทธิ์ปลายทางของรูปแบบการบริหารจัดการ โดยสำรวจความพึงพอใจจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 4 กลุ่มหลัก จำนวน 389 คน เพื่อยืนยันประสิทธิภาพของรูปแบบที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ที่	องค์ประกอบของแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1	ด้านกระบวนการบริหารจัดการ	4.90	0.32	มากที่สุด
2	ด้านการสนับสนุนงานวิชาการและสื่อการเรียนรู้	4.88	0.35	มากที่สุด
3	ด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู (Active Learning)	4.86	0.38	มากที่สุด
4	ด้านผลลัพธ์ต่อตัวผู้เรียน	4.82	0.45	มากที่สุด
5	ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	4.75	0.51	มากที่สุด
รวม		4.84	0.42	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของผู้เรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง ที่มีต่อผลการดำเนินงานตามรูปแบบบทบาทตามหลักธรรมาภิบาล สนับสนุนการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.84, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายได้พบว่า ด้านกระบวนการบริหารจัดการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านการสนับสนุนงานวิชาการและสื่อการเรียนรู้ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบบทบาทตามหลักธรรมาภิบาล สนับสนุนการบริหารงานวิชาการฯ ผู้วิจัยขออภิปรายผลแยกตามรายวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการศึกษารูปแบบบทบาทตามหลักธรรมาภิบาล (KURURAT Model) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก การนำหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้านมาใช้ ช่วยสร้าง "ระบบนิเวศการบริหาร" ที่เป็นธรรมและโปร่งใส ซึ่งประเด็นนี้สะท้อนให้เห็นว่า "ความโปร่งใส" คือรากฐานสำคัญที่สุดในการแก้ปัญหาความเชื่อมั่นของครูภายใต้ระบบการบริหารงานวิชาการแบบเดิมที่มักมีลักษณะปิดกั้นข้อมูลการจัดสรรงบประมาณซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ GUGA, Ayuba (2014) ที่ระบุว่าธรรมาภิบาลเป็นตัวขับเคลื่อนหลักสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ที่เน้นย้ำว่าการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ต้องยึดหลักความรับผิดชอบและการตรวจสอบได้ เพื่อสร้างประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติงาน

2. ผลการศึกษากาการบริหารงานวิชาการที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการส่งผลต่อการสอนของครูในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก มีการจัดสรรทรัพยากรและสื่อเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ Sergiovanni et al. (2004) เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหาร

สถานศึกษาที่ต้องเฝ้าต่อการพัฒนาวิชาชีพครู และสอดคล้องกับ ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) ของ Kolb ที่ระบุว่าสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการลงมือทำจริงจะช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของครูต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผลการวิจัยพบว่า หลังการพัฒนาครูมีระดับการปฏิบัติงานสูงกว่าก่อนพัฒนายอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจาก การสนับสนุนผ่านกระบวนการ PLC และการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Dema & Tshering (2020) ที่พบว่าการสนับสนุนปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการสอนส่งผลโดยตรงต่อการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Freeman et al. (2014) ที่ยืนยันว่าเมื่อครูเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผลสัมฤทธิ์และสมรรถนะของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงาน ผลการวิจัยพบว่า ทุกกลุ่มมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก การบริหารที่โปร่งใสทำให้ชุมชนเห็นผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมคือ "นักเรียนมีความสุขและมีทักษะ" ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ยุพิน พันชมพู่ และอำนวยการ ทองโปร่ง (2563) เรื่องความพึงพอใจต่อการบริหารงานวิชาการ และยังสอดคล้องกับแนวคิด "ความสุขในการเรียนรู้" (Joy of Learning) ของ Shenker et al. (1996) ที่ชี้ให้เห็นว่าเมื่อสถานศึกษาสร้างระบบสนับสนุนที่ดี ผู้เรียนจะเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยพบว่าหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษานอกจากครู ยังมีคือการสร้าง "ระบบนิเวศแห่งธรรมาภิบาล" ที่ไปสนับสนุนงานวิชาการ ดังองค์ความรู้ใหม่นี้

แผนภาพที่ 1 ระบบนิเวศแห่งธรรมาภิบาล

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยพบว่รูปแบบ KURURAT Model ที่พัฒนาขึ้นตามหลักธรรมาภิบาลมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และสามารถยกระดับการปฏิบัติงานของครูต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกหลังการวิจัยสูงกว่าก่อนการวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าขนาดผลกระทบในระดับสูงมาก รวมทั้งสร้างความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานในระดับมากที่สุดแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกกลุ่ม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการสร้างระบบนิเวศแห่งธรรมาภิบาลในสถานศึกษาเป็นกุญแจสำคัญในการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้และคุณภาพชีวิตของผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อหน่วยงานต้นสังกัดให้นำรูปแบบ KURURAT Model ไปขยายผลในเชิงนโยบายโดยกำหนดเป็นมาตรฐานหนึ่งในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และจัดตั้งโรงเรียนต้นแบบธรรมาภิบาลวิชาการเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ พร้อมทั้งส่งเสริมกระบวนการนิเทศและ PLC บนฐานธรรมาภิบาลที่เน้นการมีส่วนร่วมและความโปร่งใสมากกว่าภาระงานเอกสาร ส่วนข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ควรเสนอให้มีการศึกษาเชิงยาว (Longitudinal Study) เพื่อติดตามผลคุณภาพชีวิตของผู้เรียนว่ามีความสุขอย่างยั่งยืนจริงหรือไม่หลังจากจบการศึกษาไปแล้ว และศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับ factors ความสำเร็จเชิงบริบท (Contextual Success Factors) และการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงานวิชาการ (Digital Governance) ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ขจิต ปาตานี. (2566). แนวปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning). โรงเรียนจัดปาดานี.
- คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580 (ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา). สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ชลธาร บัวสรวง. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 .ใน วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ปณิตา วรรณพิรุณ. (2564). การจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล: แนวคิดและแนวปฏิบัติ. วารสารนวัตกรรมและการเรียนรู้, 1(1), 1-15.
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562. (2562, 30 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 56 ก. หน้า 20-22.
- ภรณ์ ศิริสัมพันธ์, และ สมคิด บางโม. (2564). การนิเทศการศึกษา: แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ. บุ๊คพอยท์.

- โรงเรียนคุรุราษฎร์วิทยา. (2566). รายงานผลการดำเนินงานโครงการพัฒนารูปแบบบทบาทตามหลักธรรมาภิบาล สนับสนุนการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนคุรุราษฎร์วิทยา ประจำปีการศึกษา 2565. โรงเรียนคุรุราษฎร์วิทยา.
- ยุพิน พันชมพู่, และ อำนาจ ทองโปร่ง. (2563). ความพึงพอใจของคณะครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกลุ่มศรีสำโรงพระร่วง จังหวัดสุโขทัย. วารสารวิชาการราชพฤกษ์, 18(1), 112-121.
- วิทยา วิเชียร, และ คณะ. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบุรี เขต 1. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร, 16(2), 45-60.
- ศรัณย์ ชูขวัญ, และ คณะ. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้เรียน. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 16(2), 123-140.
- เสกสรรค์ อินทรัตน์, และ คณะ. (2566). ผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการ KURURAT Model ต่อสมรรถนะครูและการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอยุธยา. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, 18(1), 78-95.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2562). หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance). ก.พ.
- สมยศ นาวิการ. (2564). การบริหารเชิงกลยุทธ์. บรรณกิจ.
- แอนนา เทศทอง. (2566). การพัฒนารูปแบบบทบาทตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อสนับสนุนการบริหารงานวิชาการ: กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 15(2), 56-72.
- Dema, Y., & Tshering, K. (2020). Implementing Active Learning Pedagogy in Bhutanese Classrooms: Challenges and Opportunities. Journal of Educational Issues, 6(2), 234-249.
- Freeman, S., Eddy, S. L., McDonough, M., Smith, M. K., Okoroafor, N., Jordt, H., & Wenderoth, M. P. (2014). Active learning increases student performance in science, engineering, and mathematics. Proceedings of the National Academy of Sciences, 111(23), 8410-8415.
- Kolb, D. A. (1984). Experiential learning: Experience as the source of learning and development. Prentice-Hall.

Sergiovanni, T. J., & Starratt, R. J. (2004). *Supervision: A redefinition* (7th ed.). McGraw-Hill.

Shenker, S., & Shavitt, D. (1996). Teacher supervision: A tool for professional development. *Educational Leadership*, 53(6), 34-37.